
Project	duurzaamheidsagenda Beemster	Datum	28 februari 2013
Onderwerp	oplegnotitie uitvoeringsagenda duurzaamheid gemeente Beemster	Status	Definitief
Auteur	drs. J. van der Heide	Co-lezer	Drs. ir. E.I. Burdorf

Aanleiding

In oktober 2012 is de 'Uitvoeringsagenda Duurzaamheid gemeente Beemster' gepresenteerd aan de gemeenteraad. Naar aanleiding van gestelde vragen en door gewijzigde marktomstandigheden wordt in deze notitie een accentverschuiving voorgesteld ten aanzien van de speerpunten van de uitvoeringsagenda.

In plaats van primair in te zetten op de realisatie van een vergistinginstallatie zal de inzet meer komen te liggen op de realisatie van energiebesparing en de toepassing van duurzame energie in de bestaande bouw. Daarnaast wordt de toepassing van brongas expliciet toegevoegd als één van de duurzame opties bij het speerpunt aardwarmte en krijgt bewonersparticipatie nadrukkelijker de aandacht. Onderstaand wordt hier verder op ingegaan.

Vergistinginstallatie

Eén van de belangrijkste speerpunten in de Uitvoeringsagenda Duurzaamheid is de realisatie van een vergistinginstallatie voor de productie van groen gas. Dit groene gas kan gebruikt worden voor duurzame verwarming van de nieuwbouwwoningen in De Keyser en als brandstof voor het wagenpark van bijvoorbeeld CONO. De afgelopen maanden hebben diverse partijen interesse getoond in dit initiatief. Zo heeft GP Groot interesse in de levering van biomassa, CONO in de eventuele afname van groen gas. De volgende stap is het onderzoeken van de haalbaarheid, die bepaald wordt door de beschikbaarheid van mest (o.a. omvang van het mestoverschot), de kwaliteit van reststromen, voldoende afzetmogelijkheden voor het groen gas en digestaat en lange termijncontracten voor de levering van biomassa en afname groen gas.

Rol gemeente

In de Uitvoeringsagenda is voorgesteld dat de gemeente in de verkenningsfase het voortouw zal nemen door financiering van de quick scan naar de haalbaarheid en de business case. Gezien de vragen vanuit de gemeenteraad en de al aanwezige interesse van marktpartijen, zal de gemeente in dit traject faciliterend en stimulerend optreden in plaats van initiërend. Het wordt aan de markt overgelaten om het initiatief verder op te pakken en te brengen naar daadwerkelijke realisatie. Gezien het belang voor de gemeente (lokale energieopwekking en CO₂-reductie, sluiten lokale kringlopen, duurzame afvalverwerking etc.) zal de gemeente nadrukkelijk haar rol pakken door het opbouwen van het benodigde netwerk, het bij elkaar brengen van partijen, faciliteren om zaken in gang te zetten (door inzet interne capaciteit en/of financiële middelen) en door de levering van kennis en expertise.

Wat hebben we hiervoor nodig?

Om invulling te geven aan de rol van de gemeente wordt voorgesteld om een beperkt budget te reserveren voor cofinanciering van het uit te voeren haalbaarheidsonderzoek of voor eerste inventarisatie van de beschikbaarheid van mest binnen de gemeente. De personele inzet wordt beperkt van jaarlijks 240 uur naar 120 uur.

Verbreiding speerpunt Duurzame woonwijk De Keyser

Speerpunt in de uitvoeringsagenda is de realisatie van een duurzame nieuwe woonwijk De Keyser die vanaf 2014 in Middenbeemster zal worden gerealiseerd. Gezien de gewijzigde rol en inzet van de gemeente ten aanzien van vergisting wordt geadviseerd om het concept 'met een hybride warmtepomp en zonnepanelen verder uit te werken in het ontwerp van de woningen. Om te borgen dat dit ook daadwerkelijk gebeurt is goede procesbegeleiding en expertise van deze trajecten belangrijk. Indien er daadwerkelijk een vergistingsinstallatie gerealiseerd wordt, kan (eventueel) alsnog groen gas gebruikt worden als brandstof voor de hybride warmtepomp. Aanvullend hierop worden diverse maatregelen voorgesteld om het huishoudelijk energiegebruik te beperken.

Om de plaatsing van PV-panelen en energiebesparende maatregelen mogelijk te maken, wordt gedacht aan de oprichting van een fonds dat leningen verstrekt aan particulieren voor de aanschaf van deze technieken en apparaten. Dit fonds zal breed ingezet worden voor niet alleen de nieuwbouw, maar juist ook voor de bestaande woningbouw. De hoogte van de leningen, de te financieren maatregelen en de omvang en beheer van het fonds zullen nader uitgewerkt worden in een specifieke regeling¹. Daarnaast zal onderzocht worden in hoeverre het zinvol is om andere financieringsconstructies (zoals Esco's e.d.) in te zetten voor de realisatie van energiebesparing en duurzame energieopwekking door middel van participatie van bedrijven, maatschappelijke organisaties en gemeentelijke gebouwen. Dit heeft ook een directe relatie met het speerpunt zonne-energie.

Wat is het resultaat?

Ingeschat wordt door als gemeente inwoners actief te stimuleren tot en te faciliteren bij het treffen van energiebesparende maatregelen er een energiebesparing te realiseren is van circa 10% in de bestaande woningbouw. Dit komt overeen met een CO₂-reductie van 2.000 ton². De inzet van andere financieringsconstructies zal ook leiden tot een significante CO₂-reductie. Dit valt echter ook grotendeels samen met de beoogde reductie door toepassing van PV-panelen en om die reden wordt hier geen extra CO₂-reductie aan toegerekend.

Aanvullend hierop wordt een CO₂-reductie beoogd van 750 ton met de realisatie van een duurzame woonwijk De Keyser. Totaal wordt met het speerpunt 'verduurzaming gebouwde omgeving' een CO₂-reductie beoogd van 2.750 ton.

Wat hebben we hiervoor nodig?

Voor de stimulering van inwoners en ondernemers tot energiebesparing en de toepassing van duurzame energie is een extra personele inzet nodig. Aangezien deze inzet deels gecombineerd kan worden met de inzet voor de realisatie van een duurzame woonwijk De Keyser wordt verwacht dat volstaan kan worden met een beperkte extra inzet van 160 uur per jaar die grotendeels kan worden ingevuld met de lagere inzet bij de vergistinginstallatie.

Voor de organisatie van bijeenkomsten en drukken van informatiemateriaal is jaarlijks een extra budget aan externe middelen nodig. Daarnaast is een beperkt budget nodig voor het opstellen van de regeling voor het revolverend fonds. De jaarlijkse kosten hiervoor worden geraamd op € 15.000.

Esco Service Center Noord-Holland

Door het Servicepunt Duurzame Energie van de provincie Noord-Holland is een Europese subsidieaanvraag ingediend voor de oprichting van een Esco Service Center Noord-Holland (ESC NH). Dit ESC NH heeft tot doel om de realisatie van duurzame energieprojecten een impuls te geven door o.a. het doorbreken van split-incentives door middel van de oprichting van Energy Service Company's (Esco's). Dankzij deze Europese subsidie kan bij de realisatie van de toepassing van PV-panelen, en mogelijk ook bij het haalbaarheidsonderzoek voor de vergistinginstallatie, waarschijnlijk gebruik worden gemaakt van de expertise van het Servicepunt Duurzame Energie van de provincie voor uitvoering van een vooronderzoek en mogelijke verdere realisatie hiervan.

Regeling vervanging asbestdaken voor zonnepanelen

Voor 2013/ 2014 is door oud staatssecretaris Atsma 20 miljoen euro extra uitgetrokken voor de sanering van asbestplaten van boerderijdaken. Voorwaarde is wel dat de daken van zonnepanelen worden voorzien. De aanleiding voor deze extra impuls is het besluit dat alle asbestdaken over 12 jaar, uiterlijk 2024, verwijderd moeten zijn. De 20 miljoen euro wordt via de provincies uitgekeerd, waarbij het geld naar rato van het aantal agrarische ondernemingen per provincie wordt verdeeld. Wanneer deze subsidieregeling open gaat in de provincie Noord-Holland is op dit moment nog niet bekend.

¹ Onder bepaalde voorwaarden is het mogelijk om ook het budget van de provinciale subsidieregeling Duurzame Energie in te zetten voor dit (revolverende) fonds.

² Uitgaande van een totaal gasverbruik van ruim 8 miljoen m³ en een elektriciteitsgebruik van bijna 13 miljoen kWh bedraagt de totale CO₂-uitstoot van de bestaande woningen 20.800 ton (bron: www.klimaatmonitor.databank.nl).

Speerpunt Aardwarmte: brongas lokale kans

In de uitvoeringsagenda is bij het speerpunt Aardwarmte ingegaan op de kansen binnen Beemster voor benutting van bodemwarmte en warmte en koude uit watervoerende lagen door middel van warmte-/koudeopslag. In de uitvoeringsagenda is budget en interne capaciteit gereserveerd om lokale initiatieven op dit gebied te ondersteunen en te faciliteren. Brongas is een lokale duurzame energiebron die wellicht ook kansen biedt voor duurzame verwarming van gebouwen. Deze vorm van duurzame energie wordt daarom toegevoegd aan dit speerpunt en lokale initiatieven voor winnen en benutting van brongas zullen dan ook ondersteund worden vanuit het gereserveerde budget en capaciteit binnen dit speerpunt.

Bewonersparticipatie

De uitrol van duurzaamheidsinitiatieven is mede afhankelijk van draagvlak bij bedrijven en inwoners. Om dit draagvlak te creëren, is participatie van de inwoners en bedrijven in de initiatieven een krachtig instrument. Conform het participatiebeleid van de gemeente gaat het daarbij vooral om ervoor te zorgen dat de initiatieven en participatie vanuit de inwoners en bedrijven komt. Bewoners en bedrijven zullen de mogelijkheid worden geboden om te participeren in de exploitatie van duurzame energieopwekking (bijvoorbeeld zonnepanelen) door middel van daar toe op te zetten financieringsconstructies en beheersvormen.

Inzet en middelen

In tabel 1 is de gewijzigde inzet aan middelen en capaciteit weergegeven. Deze tabel vervangt tabel 7.1 in het uitvoeringsprogramma. De omvang van een eventueel revolverend fonds en andere financieringsconstructies dient nog bepaald te worden en is als PM opgegeven. Wanneer het voorstel hiervoor gereed is, zal dit ter vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

tabel 1 benodigde interne capaciteit en financiële middelen uitvoeringsagenda

Interne uren	2013	2014	2015
Speerpunt 1: Verduurzaming gebouwde omgeving			
- De Keyser	200	80	80
- Bestaande bouw/communicatie	160	160	160
Speerpunt 2: Aardwarmte/brongas	160	160	160
Speerpunt 3: Biomassa			
- Vergisting	120	120	120
- Verbranding	-	120	120
Speerpunt 4: Zonne-energie	120	120	120
Speerpunt 5: Financiering	PM	PM	PM
Totaal	760	760	720
Financiële middelen	2013	2014	2015
Speerpunt 1: Verduurzaming gebouwde omgeving			
- De Keyser	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
- Bestaande bouw/communicatie	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
Speerpunt 2: Aardwarmte/brongas	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Speerpunt 3: Biomassa			
- Vergisting	€ 15.000	PM	PM
- Verbranding	-	€ 10.000	PM
Speerpunt 4: Zonne-energie	-	-	-
Speerpunt 5: Financiering	PM	PM	PM
Totaal	€ 50.000	€ 45.000	€ 35.000

Ambitie en resultaat

Doelstelling van de gemeente is om in 2020 een CO₂-reductie te realiseren van 20% ten opzichte van 2010. Rekening houdend met een 'autonome' ontwikkeling bedraagt de te realiseren CO₂-reductie 15

kton. In tabel 2 is per speerpunt de beoogde CO₂-reductie weergegeven. Deze tabel vervangt tabel 7.2 in het uitvoeringsprogramma.

tabel 2 overzicht te realiseren CO₂-reductie per speerpunt

Speerpunten	CO ₂ -reductie (ton/jaar)
Speerpunt 1: verduurzaming gebouwde omgeving	
- woonwijk De Keyser	750
- Verduurzaming bestaande woningbouw	2.000
- Subtotaal	2.750
Speerpunt 2: aardwarmte/brongas	
- Geothermie	PM
- WKO, bodemwarmtewisselaars en brongas	270
Speerpunt 3: biomassa	
- Vergisting	3.000
- Houtverbranding	750
Speerpunt 4: zonne-energie	
- Zonnepanelen woningen (2.750 panelen)	320
- Zonnepanelen bedrijven (5.300 panelen)	650
- Subtotaal	970
Totale CO₂-reductie (excl. vergisting)	4.850

Bovenstaand overzicht laat zien dat de totale CO₂-reductie bij extra inzet op de bestaande woningbouw ongeveer gelijk is, indien de realisatie van de vergistingsinstallatie niet wordt meegerekend³.

³ De bijdrage van de vergistingsinstallatie in de CO₂-reductie is cursief weergegeven, omdat de kans dat deze ook daadwerkelijk gerealiseerd wordt kleiner is, gezien de gewijzigde rol van de gemeente, en ook omdat het discutabel is of alle CO₂-reductie mag worden toegerekend aan Beemster. Dit is namelijk afhankelijk van de herkomst van de biomassa en het gebruik van het geproduceerde biogas en groen gas.